

Selectiebesluit Archeologie Gemeente Eersel

Projectnaam	Vessem, Putterstraat (ong.) Gemeente Eersel (NB)
Type onderzoek	IVO-P
Titel rapport	Vessem, Putterstraat (ong.). Gemeente Eersel (NB). Een inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, karterende en waarderende fase
Rapport nummer	Transect-rapport 4639
Versie	Concept, versie 1.1
Auteur	N. Groot
Datum	17 mei 2023
Archis OM-nummer	5305081100
Kadastrale nummers	K-477
Document nummer Zaaknummer	23.11398
Bevoegde overheid	Dr. N. Groot Beleidsmedewerker erfgoed Gemeente Eersel Telefoon: 0497 - 53 13 00

Inleiding

In opdracht van Crijns Rentmeesters heeft Transect BV op 23 maart 2023 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in een plangebied van circa 1275 m² aan de Putterstraat (ongenummerd, toekomstig 6) te Vessem (gemeente Eersel). De aanleiding voor het archeologisch onderzoek is het voornemen om een nieuwe woning te bouwen in het plangebied. De funderingen van de nieuwe woning zullen tot een diepte van minstens 60 cm -Mv worden aangelegd. De totale verstoringsoppervlakte is 270 m² exclusief eventuele vijvers.

Bureauonderzoek

In juni 2022 is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd in het plangebied (Van der Klooster 2022; KSP-Rapport 22066). Hieruit blijkt dat het plangebied:

- 1.) Een hoge verwachting heeft voor vuursteenvindplaatsen uit het Laat-Paleolithicum tot en met het Neolithicum;
- 2.) Een middelhoge verwachting heeft voor vindplaatsen uit het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen, tot in de 13e eeuw;
- 3.) Verder is op basis van historische kaarten vast te stellen dat er een verhoogde verwachting op een huisplaats en -erf uit de Middeleeuwen - Nieuwe Tijd is, aangezien het aan een historische weg ligt. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en een aanvulling door de gemeente Eersel blijkt dat er een kans op één of meerdere behoudenswaardige archeologische vindplaatsen in het plangebied is.

Resultaten van het onderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn twee proefsleuven met een totale oppervlakte van circa 120 m² aangelegd. In beide werkputten is een bodemopbouw overeenkomstig met hoge zwarte enkeerdgronden of eventueel laarpodzolgronden vastgesteld.

De bodemopbouw bestaat uit een 0,4 tot 0,6 cm dikke bouwvoor (S.1000), die direct op het dekzand/C-Horizont rust (S.3000). Op enkele plekken is er een B-horizont (S.2000) aanwezig. De top van het dekzand bevindt zich op circa 40 tot 60 cm beneden maaiveld. De C-horizont (S.3000) bestaat uit fijn, lichtgeel en goed gesorteerd oud dekzand, met de aanwezigheid van kiezels hier en daar. In een kijkgat is in de C-horizont nog een lichtgele witte leemlaag waargenomen (S.4000). Aan de basis van de bouwvoor en in de top van het dekzand (S.3000) zijn in werkput 2 indicaties voor ploegwerkzaamheden waargenomen (S.1100).

Er zijn vier grondsporen gevonden, waaronder één in werkput 1 en drie in werkput 2. Al het vondstmateriaal is afkomstig uit werkput 2. Naast een greppel die dwars door werkput 1 loopt (S.1), zijn er in werkput 2 esgreppels (S.2), een kuil (S.3) en een waterkuil (S.4) gevonden. Kuil (S.3) is opvallend en is aangetroffen in het centrale deel van werkput 2. De kuil loopt in zuidelijke richting verder buiten de werkput. De onderste vulling bestaat uit bruine, humeuze grond met witte zandbandjes. Daarboven ligt een donkergrijze, geroerde vulling met humus- en leembrokjes en mogelijke houtskoolspikkels.

Het vondstmateriaal dat uit de bouwvoor (S.1000), de esgreppels (S.2) en de waterkuil (S.4) is verzameld bestaat uit aardewerkscherven en brokken baksteen, die bijna allemaal een datering in de Nieuwe tijd geven. Alleen de grijsbakkende wandscherf uit kuil S.3 dateert in de Late Middeleeuwen. De grondsporen en het vondstmateriaal tonen aan dat het plangebied mogelijk in gebruik is geweest vanaf de Late Middeleeuwen. De kuil S.3 lijkt toe te behoren tot een vroegere gebruiksfase dan de andere grondsporen. In de Nieuwe tijd was het plangebied in gebruik als bouwland, zoals aangetoond door historisch kaartmateriaal en de aangetroffen esgreppels.

Interpretatie.

Het plangebied bevindt zich ten noordwesten van de historische kern van Vessem en is op historisch kaartmateriaal aangeduid als bouwland. In het plangebied is een archeologische set van sporen aangetroffen die bestaat uit een greppel, esgreppels, een kuil en een waterkuil. In combinatie met het vondstmateriaal uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd en het historisch kaartmateriaal duiden de resultaten op (land)gebruik in het plangebied langs een ontginningslint vanaf de Late Middeleeuwen. De esgreppels oriënteren zich haaks op een zandpad dat zichtbaar is op het Kadastraal Minuutplan van 1830.

Aanbevelingen uit onderzoek.

De hoeveelheid aan sporen en vondsten is gering en vondstcategorieën bestaan slechts uit enkele keramiekscherven en brokken baksteen. Ontginningslinten met sporen van landgebruik in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd zijn daarbij veelvoorkomend. De aangetroffen sporen en het vondstmateriaal bieden bovendien geen toevoegende informatiewaarde met betrekking tot dit cultuur-landschappelijke fenomeen. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt door Transect geconcludeerd dat in het plangebied geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats. Het bedrijf adviseert dan ook dat het plangebied wordt vrijgegeven voor verdere ontwikkeling.

Selectiebesluit

Met betrekking tot de archeologische waarde van het plangebied is door het voorliggende archeologisch onderzoek in voldoende mate vastgesteld dat zich naar alle waarschijnlijkheid geen behoudenswaardige archeologische resten bevinden. Derhalve is archeologisch vervolgonderzoek niet noodzakelijk en kan het gebied worden vrijgegeven voor het aspect archeologie.

Er schort echter wel wat aan het rapport qua historische beschrijving van de geschiedenis van Vessem en hoe de ligging van Vessem te interpreteren. De volgende genoemde historische is niet correct. *Het plangebied ligt ten westen van de historische kern van het dorp Vessem, dat vermoedelijk in de Late Middeleeuwen is ontstaan als bewoningslint langs de Wilhelminalaan. Rondom het dorp zijn vanaf de Late Middeleeuwen essen ontstaan.* Ik denk de aanwezigheid van een Laat-Middeleeuwse kerk, archeologisch onderzoek en de kaart van 1811-1832 toch een ander beeld laten zien. Het is raadzaam om goede historische beschrijvingen raadplegen.

De aangepaste versie van het rapport mag digitaal naar de gemeente Eersel gezonden worden, voordat deze definitief kan worden gemaakt.

Omdat de aanwezigheid van archeologische resten nooit geheel kunnen worden uitgesloten op basis van het uitgevoerde onderzoek, blijft de meldingsplicht ten aanzien van archeologische vondsten

conform de Erfgoedwet gelden. Dit betekent dat, indien er tijdens toekomstige grondwerkzaamheden toch onverwacht archeologische vondsten en structuren worden aangetroffen, men dit zo spoedig mogelijk bij de gemeente Eersel dient te melden (Erfgoedwet 2016, artikel 5.10 en 5.11).